

**R. P. Francisci Svarez, Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Conimbricensi Academia
Sacrarum Literarum Primarij Professoris Defensio Fidei
Catholicæ Et Apostolicæ Adversvs Anglicanæ ...**

Suárez, Francisco

Coloniae Agrippinae, 1614

Cap. 13. Ioannem per duos testes, Enoch, & Eliam intellexisse, coniectura,
& Patrum auctoritate ostenditur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93459)

brofij tractat. de Symbol. vbi cap. 23. dicit, Resur-
rectionis testes sunt Elias, & Enoch, qui per tot anno-
rum curricula, & vsque ad secundum Domini aduen-
tum Christi in carne perpetuo manebunt. Ac denique
in libro quarto de Fide cap. 1. expresse dicit. Transla-
tus erat Enoch, raptus Elias, sed non est seruus supra
Dominum, nullus enim ascendit in celum, nisi qui de-
scendit de celo. Nam & Moysen licet corpus eius non
apparuerit in terris, nusquam tamen in gloria celesti le-
gitur, nisi postea quam Dominus resurrectionis sue pi-
gnore vincula soluit inferni, & piorum animas eleuauit.
Translatus ergo Enoch, raptus Elias, ambo famuli, ambo
cum corpore, sed non cum resurrectione, non cum manu-
buj mortis, &c. id est, non cum gloria resurrectionis,
neq; cum dotibus gloriae, quae sunt quasi spolia mor-
tis, & crucis Christi.

Magnus item Gregorius libro 9. Moral. cap. 3. a-
liis 4. sic de Enoch, & Elia loquitur. Hinc est, quod
duo illi predicatorum eximij dilata morte subtrahi sunt,
vt ad praedicationis vsum in fine renouentur. Hi sunt
duo oliuae, & duo candelabra. Quorum vnus in Euange-
lio per semetipsum veritas pollicetur, Elias venturus est,
& restituet omnia. Matth. 17. & libro decimo quar-
to capite vndecimo in fine, alius duodecimo in
principio: Illi (ait) qui in prioribus mundi partibus
praecesserunt Enoch, & Elias, ad medium renouabuntur,
& crudelitatis eius (id est Antichristi) seuitiam in
sua adhuc mortali carne passuri sunt, vbi noto particu-
lam, Adhuc mortali carne, quia per illam in ea nunc
mortali carne viuere significat, & libro 20. capite 25.
Et si ad celum raptus est Elias, mortem distulit, non e-
uasit. Et Homilia 29. in Euangel. Elia (ait) rap-
tum esse in celum aereum, vt in secretam quandam
regionem terra duceretur, vbi in magna carnis, & spi-
ritus quiete viueret, quousque ad finem mundi redeat,
& carnis debitum soluat. Ille enim mortem distulit,
non euasit. Denique Cyprianus in libro de Montibus
Syna, & Sion contra Iudaeos, non longe ab initio di-
cit, Enoch translatus esse viuum in locum, vbi Deus
scit, & in fine mundi ex eo loco venturum esse ad coe-
fundendum Antichristum, vnde euidenter supponit,
non esse in gloria, sed viuere potius in carne mor-
tali.

CAPVT XIII.

IOANNEM PER DVOS TESTES E-
noch, & Elia intellexisse, coniectura, & Pa-
trum autoritate ostenditur.

EX impugnatione igitur huius erroris ratio
valde vrgens colligitur ad persuadendum, il-
los duos testes futuros esse Enoch, & Elia,
etiamsi ad id confirmandum, nullum aliud nobis
suppeteret Scripturae testimonium. Nam si Elias,
& Enoch non viuunt in gloria, neque habent immor-
talia corpora, sed diuinitus conseruantur tot an-
nis a morte, & a corruptione praeseruari, cur
quae tam insigne miraculum, & extraordinari-
um prouidentiae genus factum est, nisi quia illorum
virosum via nondum consummata est, & in hac vita
aliquid insigne opus illis agendum superest, pro-
pter quod a Deo reseruantur, & vt pro ipsius ho-
nore aliquid in corporibus mortalibus patiantur?
Ergo quando alia testimonia deessent, magnum
argumentum hinc sumitur, eos reseruati ad resi-
stendum maximo Christi hosti Antichristo, & ad
subueniendum Iudaeis, & gentibus in summo pe-
riculo, & maxime necessitatis tempore, & ad sus-
tinendam pro Christo insignem mortem. Ergo
quauis Ioannes Euangelista eos non nomet, sa-
tis eos indicat, dum dicit: Dabo duobus testibus meis
supple, spiritum, seu virtutem, & prophetabunt. In
quo modo dicendi innuit illos testes non esse denuo
creandos, seu producendos, sed iam existeres, &

Ex eo quod
mortui non
sunt, vbi
obuia Antichristo
figatur.

A tunc mittendos esse cum spiritu prophetiae, &c. Me-
rito ergo intelligimus, illos testes futuros esse Enoch
& Elia.

Cui coniectura accedit communis Patrum tradi-
tio. Nam Tertullianus, Cyprianus, Ambrosius, Hieronymus,
Augustinus, & Gregorius in locis alio-
gatis expresse id tradunt. Itemque Gregorius in locis alio-
mil. 11. in Ezechiel, & Ambrosius Apocalypsim ex-
ponens, Augustinus tractat. 4. in Ioan. specialiter de
Elia, & 20. de Ciuitate cap. 29. de eodem tractans,
habet verba notanda dicens, Elia venturum ante
iudicium, & per illum Iudaeos in verum Christum
credituros, Celeberrimum esse in cordibus, oribusque fi-
delium. Idem de Elia tradit Iustinus Martyr Dia-
logo contra Tryphon. dicens Elia in persona fu-
turum praecurforem secundi Christi aduentus, sicut
spiritualis Elia fuit praecursor primi aduentus. I-
dem Dorotheus in Synopsi de Elia (inquit) Contra
Antichristum Dux belli seruatur, qui sese illi oppo-
net, & seductionem illius, ac superbiam redarguet,
qui id a Deo accepit, vt secundi, & illius Domini ad-
uentus praecursor futurus sit. Idem late de Elia do-
cet Iulian. Pomerian. libro primo de Iudeis ante
medium, & Chrysostomus Homilia quarta in 2.
Thessalon. Venet (inquit) Elias fideles confirmans, &
alia praefequitur, quae capite sequenti expendimus,
D. Prosper. in Dimid. temporis cap. 13. de Enoch, &
Elia exponit locum Apocalypsis. Optime Damas-
cenus libro quarto fidei cap. 27. Mittentur (ait) Enoch
& Elias Thesaites, & Patrum corda in filios, hoc est, sy-
nagogam ad Dominum nostrum Iesum Christum, &
praedicationem Apostolorum conuertent; ab eoq; truci-
dabuntur. Idem tradit Theodoretus. Daniel 12. & Ma-
lac. 4. Denique idem tradunt communiter exposi-
tores Apocalyp. 11. Praefertim Andreas Celsariensis
suo cap. 30. qui dicit, plerisque Doctorem per illos
testes Elia, & Enoch accepisse, quos ipse sequitur:
& ait esse ex traditione praecursum Christi in Eccle-
sia inuariabiliter recepta. Consentiunt denique Beda,
& Anselmus, & Thomas Anglus, qui nomine Di-
ui Thomae solet circumferri. Pluresq; alios Patres ca-
pite sequenti addemus.

Ad illos vero omnes vnico verbo satis a mente
catholica alieno Rex Angliae respondet, dicens: Quo-
niam in hac de Patribus antiquis sermonem incidimus, non
finite, quos, hac occasione obiter vos moneam, mirum
non esse si sepius Patres hic errent, & minus recte mul-
ta Apocalypsis mysteria intelligant, propterea quod
liber ille eorum temporibus adhuc obsignatus fuit; &
licet mysterium iniquitatis iam tunc ageretur, ille ta-
men homo peccati nondum erat reuelatus. In omnibus
enim obscuris prophetiis certissima est regula, nunquam
eas satis intelligi posse vsque dum compleantur. Et in-
ferius verba subiungit acerbilima. Tantum abest, vt
huic futuri, & anti fabula credam, vt contra, isto tam
erudito saeculo, hoc qui credat (Deum testor) non modo
pro magni nominis theologo, sed ne Christiano quidem
habeam, quin potius scribis, & phariseis accenseam,
qui sic insaniebant, vt quamuis Christus contrarium
docuisset, semper tamen venturum esse Elia somnia-
rent. Veteribus autem Theologis, si qui in hac parte er-
rauerint, equior sum, propter rationem, quam supra
memoravi. Haec sunt verba Regis, a quo iuste expolli-
ulare possumus; vt talium verborum pondus, ratione,
constantiam, & veritatem expendamus.

In primis enim quod tot, & tam insignes Patres
reprehendere audeat, sponsoni prius ab ipso facia-
parum est consentaneum. Deinde quamuis propheta
non dum impleta obscura esse soleat, quoad va-
rias circumstantias, & quoad ea, quae solum pet
aenigmata, & metaphoras praedicuntur, nihilomi-
nus in his, quae ad substantiam prophetiae spectant, &
quae per verba propria reuelantur, non solet ita ef-
se obscura, quin saltem toti Ecclesiae, & sapientibus
Doctoribus eius nota sit. Quis enim diceret, propheta

Regis dicta
significatio
expediamur.

tias de Christo venturo, antequam implerentur non fuisse à sapientibus populi Dei intellectas saltē quoad substantiam articuli de Messia venturo, & insigni Propheta futuro? Et quoad alias circumstantias expresse, & verbis proprijs prædictas, ut quod nasciturus esset in Bethleem ex Virgine, & similes? Sic ergo in præsentī dicimus, esto liber apocalypsis sit obfignatus, & obfcurus quoad multa in eo reuelata, dum non implentur: nihilominus aliqua esse satis clare prædicta in proprijs verbis, in quibus exponendis communis Patrum consensus non erat. Alia verò licet sint obfcura ex consonantia, & collatione cum alijs prophetijs clarioribus illustrantur, & in his etiam exponendis non errant Patres, quando communi consensu eundem sensum, ut certum dogma Ecclesiasticum tradunt. Quando enim prophetia adeo est obfcura, & vnica, ut dicat possit consignata, etiam ipsi Patres non tradunt suas expositiones ut certas, sed coniecturis vtuntur, & ideo in eis regulariter non concordant. In præsentī autem satis clara est prophetia Apocalypsis de duobus testibus saltem in genere, quod sint futuri homines, & Propheta, ut capite præcedenti ostensum est; & alijs verò Scripturis, & omnium concordia concludunt Patres ferè vnanimi consensu, & magna asseueratione, & certitudine, illos testes futuros esse Enoch, & Eliam; ergo sine ingenti audacia (nequid grauius dicam) dici non potest eos in hac parte errasse.

Impleta est hæc prophetia Rex fidei fundamentum supponit.

Præterea ratio, seu excusatio Regis errorem deteriorē supponit, dicit enim Iatuisse Patres intelligentiam illius prophetiæ, quia nondum erat impleta, supponitur autem impleta, quia Papa est Antichristus, & quia vel duo testamenta ab Ecclesia Romana corrupta, vel quia Lutherus, Caluinus, aut similes Apostatae sunt illi duo testes promissi. Quam suppositionem neque Rex probat, nec probare potest, quia neque vestigium, neque vmbra veritatis habet, sed Protestantium calumniam, & imposturā, ut ex hæcenus dictis euidenter constat, & in sequentibus magis illustrabitur, & confirmabitur.

In præfat. pag. 63. & 129.

Adhæc, si Regi iam est liber ille referatus, quomodo in coniecturis semper versatur, dum illum conatur exponere, totamque de Antichristo disputationem ita obfcuram, & inuolutam esse tradit, ut neminem ad credendum cogat, imò & opinionem suam solum coniecturam appellat. Profecto postquam de sensu prophetiæ ex euentu, & quia impleta iam est, constat, non est amplius ambiguum, vel coniecturale quod per eam fuerat prædictum, nec sola opinione, sed certa fide credendum est. Quod si forte dicat, se non certa fide credere, prophetiam illam Ioannis de Antichristo esse impletam, sed hoc ipsum solum coniectura quadam opinari, ac subinde totam expositionem suam esse tantum coniecturalem. Profecto si ita respondeat, conuincitur in primis, immerito affirmare, librum illum his temporibus iam esse referatum, vel esse reuelatum hominem peccati, ac prophetiam de illo ita impleram, ut satis iam intelligi possit. Nam quod humana coniectura affirmatur, nec reuelatum est, nec satis intellectum. Vnde maiori certe ratione coniectare, imò & conspicerē, ac dicere possumus, errare Regem, dum putat, se intelligere huius libri mysteria, quæ Patres assequi non potuerunt, ut ipse ait.

Denique interrogo, cur pro Christiano non habeat, eum, qui prædictam de Enoch, & Elia sententiam credit? Nam si ipse in tota sua disputatione solis coniecturis ducitur, nunquid Christianus non est, qui coniecturis, & somnijs Protestantium seducendum Regem Angliæ, non credit? Dicit, ideo non esse illum Christianum habendum, quia non credit Christo dicenti, Eliam iam venisse, & ideo cum Iudeis adhuc sperat venturum: hoc enim in verbis suis Rex significat. At profecto iam Christus suum de Elia

A testimonium dederat ab initio Ecclesiæ, & nihilominus Patres constanter sententiam illam de Enoch, & Elia docuerunt; ergo si consequenter loquatur, necesse est, ut omnes illos Patres pro Christianis non habeat, quia quamuis (ut vult) Apocalypsim non intelligerent, saltem verbis Christi fidem adhibere debuerunt. Quod si illis licuit sine amissione Christianitatis, Christi verba aliter, quam Rex illa interpretatur, intelligere, cur etiam nobis non licebit, cum Patribus potius, quā cum Rege de sensu verborū Christi sentire, eisque fidem adhibere? Concludimus ergo, non solum salua Christianitate, verum etiam secundum sanam fidem hominis Christiani, & secundū veram, & grauem Theologiam credendum, sperandumque esse, Eliam esse venturum: quod ut planius fiat, verba Christi, & prophetarum in capite sequenti diligentius expendemus.

8. Fundamentum.

Prius verò necesse est Regis fundamento satisfacere, quod supponit Enoch, & Eliam habere iam glorificata corpora, & ideo ingenuè fatetur, caput sibi Regis satis superare, qui possit cum Theologia, vel ratione consistere, ut in celo descendant, prædicent, & pugnent, contra Antichristum: interficiantur ab eo, postea quā per multa annorum millia exempti fuerunt à maledictione mortis. Confirmat hoc dilemmate supra factū quia vel sunt in celo, vel in paradiso, & vtrumque impugnat. Denique addit, cum eorum corpora tam diu fuerint à peccato libera non indigere maceratione, ac subinde non esse cur oporteat sacris apparere induta. Sed in primis nostra parum refert, quod sententiam catholicam caput suum superare affirmit, id enim certè non tam ex mysterij altitudine, vel rei difficultate, quam vel ex præconcepto errore, vel ex Theologiæ defectu nascitur. Apprehendit enim corpora Eliæ, & Enoch, esse iam glorificata, & ideo non capit, quod sint iterum ad prædicandum, pugandum, & moriendum ventura. Deponat igitur errorem illum, & facile cætera capiet. Adde verò, etiam glorificata corpora posse Deum ad statum mortalitatis reuocare, & omnia prædicta eis agenda, vel patiēda committere: sicut potuit Paulum vsque ad tertium cælum rapere, vel (ut graues Doctores affirmant) vsque ad visionem diuinæ essentiae eleuare, & postea ad communem statum viatorum reducere. Verumtamē non est nunc nobis illud miraculum necessarium, quia certum nobis est, illa corpora non esse glorificata. Cur enim hoc rex non credit ex eo forte, quod per multa annorum millia exempti fuerunt Enoch, & Elias à maledictione mortis, cui per naturam omnes subiacent. Sed hoc nullius momenti est, facile enim est Deo corpus mortale à morte præseruare quanto voluerit tempore sine dotibus gloriæ, sicut, Adamo non peccante, omnibus in statu innocentie datum esset. Quibus Augustinus locis supra citatis Enoch, & Eliam comparat, rectè distinguens inter corpus immortale, quod non potest mori, & corpus mortale, quod licet mori possit, per specialem Dei prouidentiam, aut operationem diu non moritur. De Enoch autem, & Elia nunquam Scriptura dixit, non posse mori, sed hæcenus non esse mortuos; cur ergo Rex non capit fieri posse, & futurum esse, ut aliquando inter homines redeant, & moriantur?

9. Curiosæ magis est, quam viles, scire velle ubi sint Enoch, & Elias.

Cum autem interrogat, vbinam sint, respondemus primo cum Patribus, quæstionem esse curiosam magis, quam necessariam ad cætera fidei, vel Theologiæ dogmata capiēda, & defendēda. Vbi enim Deus voluit, illa potuit conseruare, & vbi cumque sint, inde poterit illa huic inferiori mundo restituerē. Sic Augustin. lib. 2. de Peccat. origin. capite 23. inter quæstiones, quæ salua fide tractantur, & in quibus vel coniectura vtimur, vel iudicium propter ignorantem suspendimus, ponit hanc, Vbi sint nunc Elias, & Enoch, quos tamen (ait) non dubitamus, in quibus nati sunt corporibus viuere, Chrysost. etiam Ho-

719
mil. in. in Genes. de Enoch, ait, siquis curiose interro-
get, & dicat, quo ipsum transiit, discat, non conue-
nire humanis mentibus, curiosius ea, quæ à Deo sunt, ex-
plorare, &c. Et similia habet Homilia 12. ad He-
braeos in fine literæ. Deinde dicimus fortasse trans-
latos esse in aliquem celestem locum, ubi ab ele-
mentorum immutationibus, & impressionibus im-
munes sint, etiam si usque ad empyrium cœlum,
quod gloriatorum corporum propria sedes cen-
setur, non sint perducti. Verba enim Scripturæ ab
hoc dicendi modo non dissonant, neque res ipsa ma-
gnam difficultatem, vel admirationem habet. Quod
enim Rex quasi irridendo, & tanquam absurdum in-
fert, quod futuri sint, viridariorum more vitæ, citro-
que cœlum inter, & terram circumstantes frivolum est,
& risu dignum. Nam si Angeli quotidie ascendant,
& descendant in Cœlum propter salutem hominum
si Christus ipse postquam semel ascendit, iterum de-
scensusus est ad iudicandum, & rursum ascensusus
ad regnandum, quid mirum, quod duo homines e-
lecti à Deo ad extraordinarium opus, & ministeri-
um, translati semel fuerint, & iterum revertantur ad
suum cursum, ac ministerium implendum, ac tandem
in cœlum redeant consummati.

Denique probabilius censemus, esse in paradiso
terrestri, in quo Adam fuit conditus, ut dixit Atha-
nasi. in epistola pro Synodo Nycen. circa principium,
& de Enoch significatur in libro sapientiæ, ut in
capite sequenti videbimus, ubi hoc etiam magis cõ-
firmabimus. Nec repugnat, quod de Elia scriptum
est, visum esse in cœlum ferri, nam ut rectè dixit Gre-
gor. homil. 29. in Euangel. de cœlo aëreo, non de ge-
thereo id intelligendum est. Quod autem Rex di-
cit, blasphemum esse credere, ex quo Adam ab illo pa-
radiso erectus est, aliquem ex Adami posteris illuc per-
venisse, si intelligeretur de eo, qui diceret, aliquem
propria virtute, industria, aut labore posse illuc par-
tingere, aut ingredi, rectè dictum esset. Si autem in-
telligatur de illo, qui diuinæ virtutis, ac dono, seu di-
spensationi hoc tribuit, non solum sine fundamento
dictum est, verum etiam cum illa censura, non dissi-
mili censura dignum est, quia est contra Sanctorum
Patrum sententiam, cui sacra Scriptura multum fa-
uet, ut statim dicam. Quod autem ad hoc impugnandum
vltierus Rex interrogat, ubi sit ille paradysus: ad
quæstiones adiphoras pertinet, ut supra etiam dixit
Augustinus, & quidquid in ea sentiat, parum ad
causam præsentem refert.

Denique quod adiungit, Paradysum terrestrem
Paradysum ter haud dubie deletum esse, si exaggerationem illā, haud
restre uer-
dubie abstulisset, tolerabile esset, quia nō defunt gra-
sum nō fuisse
ues authores, qui ita sentiunt, & quia non est illa sen-
tentia damnabilis, cum non sit aperte cōtra Scriptu-
ras, vel cōmunem traditionem, aut Ecclesiæ sensum.
Quod autem haud dubie ita sit, sine fundamento dicitur,
quia nullum potest Rex ostendere scripturæ locū,
quo dubitationem omnem illius assertionis auferat.
Quin potius longe probabilius est, paradysum non
esse deletum per aquam diluuii, sed vsque nunc in
sua amoenitate, & pulchritudine conseruari, ibique
Elia, & Enoch in quadam vitæ felicitate viuere,
ut eam rectè describit Bernardus serm. 3. & 6. de Af-
censo. Domini. Et August. dicto cap. 23. de Peccat. o-
rigin. dixit, curiose quidem inquiri, Quale, vel ubi sit
paradysus, ubi Deus constituit hominem, quem formauit
ex puluere. Cum tamen esse illum paradysum, fides Chri-
stiana non dubitet. Vbi non tantum dicit fuisse, sed
esse. Veruntamen de hac quæstione, alibi pro captu
meo disputavi, & ideo illam omitto, & quia præ-
sens controuersia ab illa non pendet. Nam licet pa-
radysus ille fuisset per diluuium deletus, potuisset
Deus vel alibi locum statui illorum duorum pro-
phetarum conuenientem preparare, vel illummet
locum, aut partem eius ad pristinum statum, vel sal-
tem ad amoenitatem illis hominibus conuenientem

restituere. Ac denique quāuis ibi nunc illi testes
feliciter, & sine peccato uiuant, venient nihilomi-
nus facies vestiti, non ut pro preteritis peccatis satis-
faciant, neque fortasse quia illa maceratione carnis
ad alia vitanda indigebunt, sed propter exemplū ho-
minum tunc uiuentium, ut luctum, & mortem (ut
Athanasius inquit) ostendant.

CAPVT XIV.

UTRUM EX ALIIS SCRIPTURÆ
locis ostendi possit, Elia, & Enoch summos esse
secundi Christi aduentus præcursores, &
testes contra Antichri-
stum.

Rex Iacobus in sua Præfatione fidenter affir-
mat, Verbum nullum in Scripturis reperiri, quod
iunat, vel Enochum, & Elia redituros esse, &
cum Antichristo dimicatuos, in eoque consiliū occi-
dendos, aut quidquam simile passuros. Ut autem hoc o-
stendat, dilcurrit per ea Scripturæ loca, quibus non
solum Bellarminus, quem ipse tantum accusat, sed
etiam antiquissimi Patres, & catholici omnes so-
lent dogma illud confirmare; & omnibus responde-
re aggreditur, imò & mala fide agere, qui dicta loca
illo modo interpretantur, conatur euincere. Nos
vero catholicorum sententiam sequentes asserimus,
multa esse in Scriptura testimonia, quibus verum
illud dogma ita confirmatur, ut licet per se certam
fidem diuinam non faciant, nihilominus ita prædi-
ctam veritatem comprobant, ut sine formidine pri-
us, denter credi possit, præsertim accedente consensu
antiquorum Patrum, & omnium ferè expositorum
interpretatione. Et quoniam de loco Apocalypsis
satis iam diximus, nunc per cætera discutemus. Et
quia illa, quæ de Elia loquuntur, clariora sunt, prius
De Elia, postea de Enocho dicemus.

Dicimus ergo primo, Elia venturum esse, ut sit
præcursor secundi Christi aduentus, & vt reliquias
Israel ad Christum conuertat, & ab Antichristo auer-
tat, & sic contra Antichristum pugnet. Hæc assertio de Elia
in primis probatur ex verbis Malachiæ cap. 4. Ecce
ego mittam vobis Elia prophetam antequam veniat
dies Domini magnus, & horribilis: & conuertet cor pa-
trum ad filios, & cor filiorum ad Patres eorum, ne forte
veniam, & percutiam terram anathemate. Quæ ver-
ba de vero Elia in persona, & de missione illius ante
diem iudicii finalis, & prope illum fere communi
consensu antiqui Patres intellexerunt, Chrysostom.
Homil. 8. in Matth. & 4. in 2. ad Thesal. Theodo-
ret. orat. 10. in Dan. in fine circa caput 12. Ambros.
1. Corinthior. 4. in id. Puto enim quod Deus, &c. Au-
gustin. 20. de Ciuitat. cap. 29. Gregorius 9. Moral.
cap. 4. Prosper in Dimid. temporis cap. 13. Dama-
scenus lib. 4. de Fide cap. 28. Isidorus lib. de Vita, &
morib. sanctor. cap. 35. & Iulian. Pomer. libro pri-
mo contra Iudæos ante medi. Item expositores in
eundem locum, præsertim Cyrillus; Theodoretus,
& in loca Matth. 11. & 17. præsertim Hieronymus,
Euthymius, Theophylactus, Anselmus, & D. Thom.
& in Apocalyp. 11. præsertim Aretas dicens: Et cer-
te quod Elias venturus sit, manifestum est, quoniam Scri-
ptura hoc prædixit, quæ per Malachiam ratificatur:
Ecce ego mittam vobis Elia.

His vero non obstantibus Rex Angliæ interpre-
tationem hanc non solum iudicat esse falsam, sed
etiam Iudaicam fabulam, ac subinde hæresim, quā
qui credit, Christianum esse non putat, quia ver-
bis Christi contradicunt. Ait ergo, Malachiam non
loqui de Elia in persona, sed in spiritu, nec de secun-
do Christi aduentu, sed de primo, cuius diem, ma-
gnum & horribilem, vocat propter diem passionis, &
mortis Domini, ac proinde prophetiam illam in
Ioan.